

Список використаних джерел

1. Кузовенкова Ю. А. Порядок установления уголовно-процессуальных правонарушений, как оснований для применения денежного взыскания. Молодой ученый. 2009. №9. С. 110–114.
2. Білокінь Р. М. Кримінально-процесуальна відповідальність: наукові та правові основи: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. 577 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>. (Дата звернення 23.10.2018 р.).
4. Удалова Л. Д., Хабло О. Ю. Зловживання у сфері кримінального процесу: монографія. Київ: Дакор, 2010. 176 с.
5. Покровский В. И. Новая популярная медицинская энциклопедия. М.: Издат. Энциклопедия, 2004. 768 с.
6. Про практику вирішення слідчими суддями питань, пов'язаних із слідчими (розшуковими) діями: Витяг з узагальнення Вищого Спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03.06.2016 р. URL: <http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennjasudovojipraktiki.html>. (Дата звернення 23.10.2018 р.).
7. Тітко І. А. Нормативна сутність оцінних понять в кримінально-процесуальному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2009. 20 с.
8. Заборовський В. В. Відповідальність адвоката за неявку в судові засідання: проблеми кваліфікації поважності причин неявки. Порівняльно-аналітичне право. №6. 2015. С. 336–342.

Гвоздюк Віталій Валерійович,

здобувач ступеня вищої освіти магістра ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: завідувач кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ, доктор
юридичних наук, доцент ***Калиновський Б. В.***

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС

Протягом останніх декількох років тривала напружена ситуація в країні щодо розгляду питань доцільності створення Вищого антикорупційного суду (далі – Антикорупційний суд) в Україні, адже суперечки тривали не тільки між представниками органів державної влади, а і експертами, науковцями та між іншими зацікавленими особами. Наслідком цього 07.06.2018 року був прийнятий Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» (далі – Закон), де в статті 1 Закону визначено, що він є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судоустрою України [1].

Звертаємо увагу на деякі проблематичні питання, які мають місце з прийняттям вищезгаданого нормативно-правового акту. Відповідно до п. 1 розділу VI Закону він набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім підпункту 3 пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня початку роботи Вищого антикорупційного суду [1]. Це означає, що відповідно до п. 5 розділу VI згаданого правового акту Антикорупційний суд запрацює за умови призначення за результатами конкурсу щонайменше тридцяти п'яти суддів Вищого антикорупційного суду, враховуючи щонайменше десять із яких мають бути суддями Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

У п.п. 3 п. 2 розділу VI Закону передбачаються зміни у Кримінальному процесуальному кодексі (далі - КПК) від 13.04.2012 р. де буде визначено, що кримінальні провадження щодо злочинів, які вчинені на території України і віднесені до предметної підсудності Вищого антикорупційного суду, здійснює Вищий антикорупційний суд. Із включенням в КПК України ст. 33-1 Антикорупційному суду будуть підсудні кримінальні провадження стосовно корупційних злочинів, передбачених в примітці статті 45 Кримінального кодексу (далі – КК) України, а також статтями 206-2, 209, 211, 366-1 КК України, якщо наявна хоча б одна з умов, передбачених пунктами 1-3 ч. 5 статті 216 Кримінального процесуального кодексу України.

Отже, наявність цих умов вказує на те, що відповідний орган створений задля здійснення підсудності тільки щодо певних суб'єктів, з цього випливає, що якщо інші особи підозрюються у вчиненні корупційного злочину, які не підпадають під умови пунктів 1-3 ч. 5 статті 216 КПК України, то їхні справи будуть розглядатись у судах загальної юрисдикції чим порушено ст. 24 Основного закону, а саме рівність громадян перед законом, їх конституційних прав та свобод.

Також у ч. 2 ст. 218 КПК України визначено, що якщо слідчому із заяви, повідомлення або інших джерел стало відомо про обставини, які можуть свідчити про кримінальне правопорушення, розслідування якого не віднесене до його компетенції, він проводить розслідування доти, доки прокурор не визначить іншу підслідність [2]. Тобто фактично це означає, що такий слідчий може і завершити таке розслідування та направити матеріали кримінального провадження до суду.

З вищезазначеного випливає, що направляти кримінальні провадження до згаданого суду можуть уповноважені особи не тільки з Національного антикорупційного бюро України, а й інші службові особи органів, які уповноважені здійснювати досудове розслідування, що передбачено ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України.

Зазначимо, що з прийняттям Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» прослідковується порушення конституційних прав громадян. У абз. 1 ч. 1 ст. 4 Закону вказано, що Вищий антикорупційний суд здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до

його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом [1]. У вищенаведеному правовому акті не передбачено звернення до Антикорупційного суду та Верховного суду в порядку касаційної інстанції. Внаслідок цього відбувається порушення ст. 8 Конституції України (далі – Основний закон), де вказано на найвищу її юридичну силу, що закони та інші нормативно-правові акти приймаються на її основі і повинні відповідати їй. Основним законом гарантується звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина. Відбулось порушення і статей 22, 24, 55 Конституції, де визначено, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, але із норм Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» випливає, що ті особи які підозрюються у вчиненні корупційних злочинів не мають право на касаційне звернення до суду [3].

Також прослідковується і те, що відповідно до Закону у КПК буде включено статтю 482-1 де в ч.1 п. 3-4 передбачено, що судовий розгляд кримінальних проваджень щодо злочинів, віднесених цим Кодексом до підсудності Вищого антикорупційного суду, який розпочато у судах першої та/або апеляційної інстанцій та не закінчено до дня початку роботи Вищого антикорупційного суду, продовжується у цих судах. Зазначені кримінальні провадження не можуть бути передані до Вищого антикорупційного суду. Суди апеляційної інстанції (крім Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду) продовжують приймати до розгляду апеляційні скарги на судові рішення, які ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених цим Кодексом до підсудності Вищого антикорупційного суду, розгляд яких розпочато у судах першої інстанції до дня початку роботи Вищого антикорупційного суду [1].

Вищезазначене вказує на пряму перевагу у правах щодо підозрюваних осіб у вчиненні корупційних злочинів якщо їхні кримінальні провадження розпочато у судах першої інстанції та якщо відповідно подано скаргу до Апеляційного суду, які ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили, тобто перевага полягає як і у не розгляді в спеціалізованому суді по даних злочинах, тобто затягування провадження у зв'язку із значною кількістю проваджень по інших злочинах так і право на звернення до касаційної інстанції.

Підбиваючи підсумки, ми вважаємо, що створення Вищого антикорупційного суду в нашій державі є не достатньо обґрунтованим, оскільки в першу чергу законодавче закріплення його не узгоджується із Конституцією України. Відстоюємо позицію, що визначені Законом

України «Про Вищий антикорупційний суд» функції мають здійснювати діючі суди в Україні, які і мають відповідно до законодавства України приймати рішення по даній категорії злочинів, тобто «по своїй природі» бути антикорупційними. На нашу думку, судова реформа повинна була бути направлена не на створення нових спеціалізованих судів, а на очищення від корупції уже працюючих.

Список використаних джерел

1. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-VIII. Дата оновлення: 07.06.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19/ed20180607> (дата звернення: 21.11.2018).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. Дата оновлення: 10.11.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 21.11.2018).

3. Конституції України від 28.06.1996 р. Дата оновлення: 30.09.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 21.11.2018).

Герасименко Олександр Сергійович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: провідний науковий
співробітник наукової лабораторії з проблем
протидії злочинності ННІ № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук **Титко А. В.**

НЕПОТИЗМ ЯК ДЕСТРУКТИВНИЙ КОРУПЦІЙНИЙ ВИЯВ

Поняття «непотизм» походить від італійського слова «непоте», який використовувався за папського правління та означав надання особливого сприяння онукам або їх родичам. Тобто прихильність родичів на основі сімейних зв'язків, так зване, кумівство, тобто працевлаштування родичів або близькі друзі, незалежно від їх переваг та здібностей. Непотизм знаходить свій вияв у різних сферах організації суспільства: в політичній, економічній, соціальній.

Свої витоки непотизм, як прояв корупції, бере з Конвенції ООН проти корупції, де у ст. 18 «Зловживання впливом в корисливих цілях» відображається основні ознаки цього явища. Так, непотизм у міжнародно-правовому вимірі знаходить свій прояв у таких формах: 1) обіцянка, пропозиція або надання державній посадовій особі чи будь-якій іншій особі, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги, з тим щоб ця посадова особа чи така інша особа зловживала своїм справжнім або удаваним впливом з метою отримання від адміністрації чи державного органу будь-якої неправомірної переваги для початкового ініціатора таких дій чи будь-якого іншого особи;